

Bakgrund

I vår övertekniserade värld kommer folk att tappa kontakten med direkt klanguppkomst. Många elektroniska deviser visar hur vi kan nyttja och manipulera klanger, men vi lär oss ingenting hur man fysiskt kan producera klanger. Härjedalen är det landskap i Sverige som ligger högst beläget över havet och utmärker sig genom ett unikt landskap och sin unika natur. Under de senaste 60 åren har Härjedalens struktur förändrats avsevärt, fäbodkultur med herdar och vallpojkar försvann. Särskilt i vallpojkarernas tider var Härjedalen ett klanglandskap. Kobjällror präglade landskapet, vallpojkar och vallflickor ropade på korna med s.k. "kulning", en sångteknik med virtuosa element för att samla in sina hjordar. Dessutom spelade vallpojkar och vallflickor runt om i Härjedalen på Härdalspipan.

Målsättning

Målet är att projektera och bygga en klangexperimentväg i Lillhärdal som anknyter till det faktum att Härjedalen är ett klanglandskap med sin enorma utsträckning med fjäll och dalar. Vi vill projektera en väg som är interaktiv och som inbjuder till att uppleva och experimentera med ljud, klang och toner. Vägen skall leda genom Lillhärdals unika natur med en sträcka av cirka 5 km med minst 10 stationer där t.ex. olika varianter av klangupplevelser uppvisas genom slag, sträng, vind, hållighet, klocka, röst etc. Stationerna ska vara interaktiva, med det menas att man gör klangen själv, man samlar erfarenhet och drar nytta av denna erfarenhet vid de följande stationerna. Stationerna skall vara anpassade både för barn och vuxna.

Klangvägen skall vara tillgänglig året runt och vägen skall vara av den egenskapen att den är väderleksbeständig. Stationerna skall vara tillverkade av olika slags material, såsom trä, metall, stål, koppar osv. Klangvägen kommer att byggas av instrumentbyggare i samarbete med konstnärer, musikvetenskapsmän, historiker, pedagoger, landskapsarkitekter, snickare och smeder etc.

Stationerna är byggda på ett sätt att de inte bara åskådliggör de talrika former av klanguppkomst, utan även förmedlar principer av klang och ljud på ett experimentellt och lekfullt sätt. Stationerna skall logiskt och pedagogiskt bygga upp varandra. Klangvägen fokuserar på akustiska klanger, det är i sammanhang med projektets integritet en naturlig klanguppkomst.

För en vidare förståelse för ljud och ytterligare motivation för att experimentera med ljud, skall Klangexperimentvägen vara en drivkraft för alla besökare att komma tillbaka och gå igenom projektet flera gånger.

Projektet är innovativt och unikt i regionen. Det finns ingen klangexperimentväg i Härjedalen eller Jämtlands län. Härjedalen är en turistregion och klangexperimentvägen kan inbjuda turister till att vila på ett aktivt sätt.

En djup klangupplevelse skall ge upphov till att inspirera även andra besökare. Detta kommer ryktesvis att göra Klangexperimentvägen mer och mer populär och kan bli en del av ett besöksprogram för Härjedalen.

Budget

Kostnader för projektering och realisering av projektet belöpar sig på ca. 700tkr. Under projekteringsfas behövs 2 personer och 4 - 5 personer under realiseringsfas. Därefter behövs 1 person för underhållsarbete.

Potentiella medfinansiärer är Härjedalens Kommun, Regionförbundet Jämtlands län, Musikplattformen och privata sponsorer.

Klangexperimentvägen ska realiseras i samarbete mellan Härjedalens Kulturcentrum och företagare samt med konstnärer och hantverkare från regionen Jämtland-Härjedalen

Arbetssteg

Följande arbetssteg kommer att vara nödvändiga:

- Bestämning av den 5km-väg med hänsyn till omväxling av naturens akustiska egenskaper (skog, sjö, äng, myr, höjd) och vara lättillgänglig. Eventuellt blir det nödvändigt att inhämta tillstånd från Länsstyrelsen, Härjedalens kommun och privatpersoner.

- Ta kontakt med instrumentbyggare, konstnärer, musikvetenskapsmän, historiker, pedagoger, landskapsarkitekter, snickare och smeder för att precisera stationerna.

- Hela projekteringen av klangvägen tas med hänsyn till en logisk och pedagogisk uppbyggnad och skissering av den enskilda stationen.

- Undersökning av tillgänglighetsaspekter (för rullstolar och för funktionsnedsatta personer) samt undersökningar av säkerhetsaspekter.

- Besök vid andra klangvägar utomlands (Schweiz, Tyskland och Italien)

- Undersökning om textskyltar är vettig.

- Utarbetning av budgeten för att söka stöd från olika fonder, t.ex. Regionförbundet Jämtlands län, Länsstyrelse Jämtlands län, Härjedalens Kommun etc.

Nykapande synpunkter

Projektet är nykapande med hänvisning till metoden. Klangexperimentvägen gör det möjligt för alla åldersgrupper - oavsett dess kulturella bakgrund - att upptäcka och uppleva interaktivt principen av klanguppkomst, klangutveckling och klangutbredning. Stationerna är byggda på ett sätt att de inte bara åskådliggör de talrika former av klanguppkomst, utan även

förmedlar principer av klang och ljud på ett experimentellt och lekfullt sätt. Stationerna skall logiskt och pedagogiskt bygga upp varandra. Klangvägen fokuserar på akustiska klanger det är i sammanhang med projektets integritet naturlig klanguppkomst.

Projektet är nyskapande med hänvisning till regionen. Det finns ingen klangexperimentväg i Härjedalen eller Jämtlands län. Härjedalen är en turistregion och klangexperimentvägen kan inbjuda turister till att vila på ett aktivt sätt. Därigenom möts personer med olika bakgrund. Formen är nyskapande eftersom vägen planeras så att den passar in med naturen och landskapet, vägen skapas som en del av naturen specifikt för den natur som vägen leder igenom. Vägen kan inte vara en kopia utan måste vara nyskapad för de speciella villkor och den miljö där vägen byggs. Därför är vägen unik.

Projektet är nyskapande med hänsyn till estetik: Som klangen själv utvecklar sig i tid och rum upptäcker besökare av klangexperimentvägen olika former av klang därigenom att hon/han rör sig genom tid och rum. Besökare upplever naturlig klang i naturen. Genom öppenhet och nyfikenhet får man nya intryck av att naturen öppnar sig för betraktaren inte bara visuellt utan också akustiskt. I naturen skall man själv vara aktiv så att man lär känna klangprinciper. Klangexperimentvägen är en väg där man inte bara upplever klang men även naturen, klangexperimentvägen är ett medium för att röra sig genom naturen lika som att klangen gör det genom luft eller vatten. Besökare skall lyssna medvetet och röra sig medvetet. Detta är en förmåga som mer och mer går förlorad i en övermedialiserad och hektisk värld.

Projektet är nyskapande med hänvisning till konstellationer: Klangvägen är ett projekt där musikvetenskapsmän möts med pedagoger, instrumentbyggare med historiker, hantverkare med musiker etc. Varje medverkande skall förstå hela projektet för att uppfylla sin uppgift på bästa sätt.

Projektet är nyskapande med hänvisning till tidsperioder: Klang och ton varierar som alla fysiska fenomen beroende på miljön, luftfuktighet och temperatur. Eftersom klangvägen är utomhus är resultatet eller innehåll av varje station beroende av denna faktor dynamisk och nyskapande.

Initiativtagare

Initiativtagare är Intresseförening Härjedalens Kulturcentrum, en ideell, allmännyttig förening med säte i Lillhärdal.

Flavia Devonas studerade dans och filosofi och arbetar sedan 8 år tillbaka som producent för olika projekt, såsom dansfestivaler, konserter, utställningar, workshops etc bl.a. i samarbete med Nordisk kulturfond, Leader Södra Fjällen - EU, Länskulturen och Härjedalens Kommun. Hon kommer att vara ansvarig för koordinering, budgetering och finansiering av projektet. Hon uppfyller den administrativa och organisatoriska delen av projektet, det betyder att hon också håller kontakt med samarbetspartners och myndigheter, handhar bokföring och olika deklarationer.

Andreas Hoffmann är musikvetenskapsman, musiker (flöjtist), dirigent och regissör. Han har stor kännedom av organologi (instrumentforskning) och uppförandep Praxis av tidig musik och folkmusik. Som lärare på universitet och skolor i Europa och USA under en 20-års tid, har han en stor och bred bakgrund som pedagog för alla åldersgrupper och nivåer. Han kommer att vara konstnärlig ledare för klangexperimentvägen, d.v.s. att projektera vägen innehållsmässigt i samarbete med utvalda samarbetspartners såsom instrumentbyggare, hantverkare, pedagoger och landskapsarkitekter.